

Także dziś aktualne pozostają słowa tego apostoła naszych czasów: „Stale powinniśmy pamiętać o nieubłaganym prawie, że tylko tyle Królestwa Bożego możemy dać światu, ile go w sobie nosimy”⁹.

Katowice

RAFAŁ NAKONIECZNY

Bibliografia:

- Schweitzer Albert, *Reich Gottes und Christentum*, Tübingen 1967.
- Schweitzer Albert, *Wielcy myśliciele Indii*, Warszawa 1993.
- Schweitzer Albert, *Życie*, PAX 1964.
- Drożdż A., *Albert Schweitzer – etyka szacunku dla życia*, [w:] *Etyczne poszukiwania człowieka*, Tarnów 1994, p. 166–169.
- Götting Gerald, *Spotkanie z Albertem Schweitzerem*, PAX 1961.
- Woyt-Secretan Maria, *Albert Schweitzer, lekarz w Lambarene*, Warszawa 1960.

SPRAWOZDANIA i WIADOMOŚCI

Ks. Władysław Nowak

VII MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM JÓZEFOLOGICZNE NA MALCIE (1997)

Jubileusz 100-lecia ogłoszenia św. Józefa Patronem Kościoła obchodzony w 1970 r. stał się impulsem do organizowania Międzynarodowych Sympozjów Józefologicznych celem popierania studiów nad kultem św. Józefa, w liturgii, historii, sztuce sakralnej, literaturze, duchowości, sanktuariach, dziejach kultu Kościoła Zachodniego i Wschodniego.

⁹ Op. cit. p.172.

I Sympozjum odbyło się w Rzymie w 1970 r. i było o tematyce poświęconej kultowi i teologii św. Józefa do XVI wieku. Kolejne stulecia omawiano na II sympozjum w Toledo (1976), na III w Montrealu (1980); IV w Kaliszu (1985); V w Meksyku (1989); VI w Rzymie (1993); VII na Malcie w narodowym sanktuarium św. Józefa w Rabat w dniach 22–28 września 1997 roku i poświęcone było tematowi: Święty Józef w XIX i XX wieku. W sanktuarium znajduje się słynąca łaskami figura św. Józefa z XVI wieku. Drewniana statua św. Józefa była koronowana 1 maja 1963 przez arcybiskupa Malty Michele Gonzi na mocy dekretu papieża Piusa XII z dnia 27 lipca 1956 r. W sympozjum udział zgłosiło 73 prelegentów z 15 krajów świata m.in. z Krajowych Towarzystw Józefologicznych (Hiszpania, Kanada, El Salvador) i centrów studiów józefologicznych (Chile, Korea, Malta, Meksyk, Niemcy, Polska, Włochy) a także, z takich krajów jak Francja, Izrael, Irlandia, Libia, USA. Sympozjum miało wymiar teologiczny, naukowy i pastoralny.

1. W y m i a r n a u k o w y

Wymiar naukowy sympozjum stawiał sobie za cel ukazanie i poznanie historii kultu św. Józefa, wykazanie podstaw teologicznych tegoż kultu, rozwój józefologii, duchowości św. Józefa w życiu założycieli zakonów, zgromadzeń i świętych epoki XIX i XX wieku. W związku z tym można wystąpienia prelegentów sympozjum ująć według takich dyscyplin teologicznych jak:

Z teologii biblijnej. W prelekcjach wskazywano na podstawy biblijne kultu św. Józefa i jego obecność w tajemnicy Chrystusa i Kościoła: Tarcisio S t r a m a r e OSI: „Nazareus vocabitur” (Mt 2, 23). Nazaret, mistero di salvezza; Ezio C o v a S. C.: La singolare e ineffabile paternita di san Giuseppe cosi come appare dai vangeli; Lucio M i g l a c c i o OMD: Ioseph „noli timere” dall’Antico Testamento ai nostri giorni; Andre D o z e, Mary reveals Joseph; Enrique L l a m a s OCD, José, esposo de Maria y el misterio de su predestinación; Fracisco B r a e n d l e OCD, Notas sobre la consciencia de José: Consideraciones desde la reflexion sapiencial; S. Bernadette G r a f a SJA, Il ruolo di san Giuseppe nel mistero dell’Incarnazione: san Giuseppe dell’Aparizione.

Z teologii dogmatycznej. Podstawy teologiczne kultu św. Józefa podkreślali: Roland G a u t h i e r CSC, Saint Joseph d’après les thèologiens de la fin du XIXe siècle. Kontrowersje wzbudził referat: José Ignacio G u t i é r e z, „El Inmaculado San Jose” de José Domingo Corbató. Consideraciones historicas sobre la censura a comienzos de siglo; Władysław C z a m a r a, Le idee principali dell’Esortazione Apostolica di Giovanni Paulo II „Redemptoris Custos”;

Z józefologii. Na temat rozwoju nauki o św. Józefie jako wiedzy teologicznej swoje przedłożenia przedstawili: John Z e r a f a OP, Il contributo domenicano all Giusefologia nell'area italiana del secolo ventesimo; Wojciech H a n c, Il contributo del vescovo Antoni Pawłowski ordinario di Włocławek nello sviluppo dell'odierna giusefologia polacca; Bp Julian W o j t k o w s k i, Sanctus Joseph in Warmia saeculi XX; Dom Gerard M e r c i e r OSB, Saint Joseph d'après deux bénédictins français: Dom B. M a r é c h a u x et Dom G. D é m a r e t.; Francisco C a n a l s V i d a l, Tarea josefológica del P. Francisco de Paula Solá SJ; Johannes S t o e h r, La figura de San Jose en los escritos de Miiller, U. H o l z m e i s t e r y A. M i t t e r e r; Jose Ruben S a n a b r i a MJ, La doctrina sobre San José en la revista „El Propagador; Anna Roberta B a l d u i t SFSG, San Giuseppe, Servo di Jahwè, lavatore, educatore a Nazaret nello spirito del Venarabile Luiggi Caburlotto.

Historia kultu św. Józefa w Kościele Wschodnim i Zachodnim była omawiana w dwóch referatach: Edward F a r r u g i a SJ, San Giuseppe nella Chiesa Orientale durante i secoli XIX e XX; Michael B u t t i g i e g FSC, The XIXth and XXth Centuries devotions to St Joseph in the Catholic Church.

Liturgika. Referaty na temat rozwoju form kultu liturgicznego w roku kościelnym, w tekstach Mszału, Liturgii Godzin, w kazaniach i sanktuariach i wezwaniach kościołów ku czci św. Józefa przedłożyli: Larry T o s c h i OSI, The Liturgical Feasts of St Joseph in the XIXth and XXth; K. K o n e c k i, San Giuseppe nei testi del Messale di Paolo VIe nella Liturgia delle Ore; W. N o w a k, Il culto di san Giuseppe nella luce della predicazione pollaca dopo il Vaticano II.; Roberto B a l m o r i C i n t a MJ, Los santuarios josefinos en la Republica Mexicana; Anthony C a s h a, Significato religioso e storico dell'incoronazione della statua di San Giuseppe venerata nell'Oratorio dell'Arciconfraternita di San Giuseppe a Rabat-Malta; Günter M. M i c h e l, La „Josefbrüderschaft“ de Kevelaer; Arturo B o c c h i n i, Itinerario tra le chiese parrocchiali romane intitolate a San Giuseppe nel XX secolo (528 kościołów pod wezwaniem św. Józefa).

Sztuka sakralna. Inspiracje kultu św. Józefa w sztuce sakralnej starali się ukazać: Mariano A p a, San Giuseppe nell'arte del secolo XIX; Mario B u h a g i a r, Iconography of St Joseph in Malta and Gozo during the XXth Century; Joseph F. C h o r p e n n i n g OSFS, The Most Faithful of Servants: The Iconography and Theology of the Heart of St Joseph in the XIXth Century.

Teologia życia wewnętrznego. Studium nad duchowością św. Józefa w życiu Kościoła XIX i XX wieku było przedstawiane m.in. przez takich józefologów jak: Carlos C a r r i l l o O j e d a MJ, La devoción a San José en la Congregacion de los Misioneros de San José; J o s é d e J e s u s M a r i a OCD, La devoción de Santa Teresita de Lisieux

a San José; Oscar Alejandro Hernandez Zavala MJ, La devoción a San José en Chile en el siglo XIX; S. Pia Accordini SSF, San Giuseppe nella spiritualità di Leopoldina Naudet (1773–1834); Joseph M. Blaque SF, San José, maestro de vida interior en la Escuela de Nazaret, según el beato José Manyanet (1833–1901); S. Danuta Suta SSI, Valeur des expériences humaines à la lumière des situations critiques de la vie de Saint Joseph; Tadeusz Pietrzak, San Giuseppe come esempio di marito e di genitore per la famiglia contemporanea;

Nie brakło referatów omawiających znaczenie niektórych zakonów męskich i żeńskich w rozwoju kultu św. Józefa, jak dominikanów, karmelitów, salezjanów, założycieli zgromadzeń jak; bł. Honorat Koźmiński (S. Regina Kolinko CSSF), Nowością sympozjum był referat omawiający kult św. Józefa w Korei w XIX–XX w. (Maria Magdalena Lee Yung Za).

Omawiano także obecność św. Józefa w środkach przekazu myśli społecznej: a więc w kinematografii (Adelio Cola CSI), w czasopiśmie, drukach (T. Fitych), poezji i literaturze.

Wymiar naukowy sympozjum wskazywał na źródła wzmocnienia współczesnej pobożności chrześcijańskiej przez ukazanie obrazu św. Józefa, jako człowieka niewzruszonej wiary, mistrza życia ucznia Chrystusa. Świętość św. Józefa była ukazywana jako przykład dla życia codziennego chrześcijanina w perspektywie nowej ewangelizacji świata.

2. Wymiar pastoralny

Od 100 lat na Malcie niewątpliwie po kulcie NMP wśród świętych największą czcią wiernych jest otaczana postać św. Józefa, Jej Oblubieńca. Popularność kultu dostrzegalna jest szczególnie niemal w każdym kościele, gdzie można znaleźć ołtarze, kaplice, obrazy, figury św. Józefa. Ale również frontony domów licznych rodzin ozdobiane są obrazami lub figurami Oblubieńca NMP, jak także place, ulice. Z historycznego punktu widzenia tak wielki kult na Malcie i Gozo poświadczają w szczególny sposób liczne Konfraternie, które zostały powołane do życia w różnych kościołach. Owe stowarzyszenia za cel główny stawiają sobie promocję kultu św. Józefa. Z tych bractw dwa obecnie istniejące pod patronatem św. Józefa mają wielowiekową tradycję tj. w Rabacie i w Birgu. Pierwsze zostało erygowane w 1508 roku przy kościele ojców franciszkanów, druga konfraternia została powołana do życia w 1575 w kościele kolegiackim św. Wawrzyńca w Birgu. W XVII i XVIII wieku zakładano liczne konfraternie przy kościołach parafialnych. Każda konfraternia ma swoje święto ku czci św. Józefa, które uroczyście obchodzi. Ruch bracki jeszcze bar-

dziej wzmógł się w XIX wieku kiedy św. Emilia de Vialar założyła Zgromadzenie Sióstr od Objawień Świętego Józefa w 1845 roku.

Arcykonfraternia Św. Józefa z siedzibą przy kościele Matki Bożej ojców franciszkanów w Rabacie od XVI każdego roku urządza procesje w Wielki Piątek z figurą pasyjną Chrystusa po ulicach miasta Rabat. Wspomniana Arcykonfraternia pod swoim patronatem powołała do życia w 1993 Centrum Studiów Józefologicznych dla zorganizowania VII Międzynarodowego Sympozjum Józefologicznego i była gospodarzem i organizatorem międzynarodowego sympozjum józefologicznego.

Od strony duszpasterskiej przygotowaniem wiernych do sympozjum była nowenna ku czci św. Józefa odprawiana w Jego sanktuarium w Rabacie. Inauguracja liturgiczna sympozjum odbyła się w niedzielę 21 września w narodowym sanktuarium św. Józefa w Rabacie adoracją Najświętszego Sakramentu zorganizowaną przez Zgromadzenie Sióstr od Objawień Świętego Józefa. Po czym Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył prowincjał Bernard Bartolo OFM.

Sejsje przedpołudniowe rozpoczynały się liturgią godzin (tertia). Na zakończenie, wieczorem odbywały się procesje z koronowaną figurą św. Józefa czczonego w sanktuarium w Rabat, w znaczniejszych kościołach poszczególnych miast połączone z celebracją Mszy św. z polifonicznymi śpiewami filharmonii i chórów parafialnych tekstów stałych.

W pierwszy dzień pracy sympozjum 21.09., w poniedziałek wieczorem, odbyła się procesja z figurą św. Józefa z kościoła karmelitów do współkatedry św. Jana Chrzciciela w La Valletta (dawny kościół Kawalerów Maltańskich). Uroczystej Mszy św. koncelebrowanej, z udziałem uczestników sympozjum, w obecności Nuncjusza Apostolskiego Malty i Libii arcybiskupa Sebastiana Laboa, przewodniczył arcybiskup Malty Józef Mercieca, który w homilii ukazywał św. Józefa jako wzór życia dla współczesnych chrześcijan.

W drugim dniu sympozjum, we wtorek, uroczystej Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył Wikariusz Apostolski Benghasi w Libii, bp Sylwester Carmel Magro OFM, w kościele neobarokowym pobudowanym 100 lat temu przez czciciela św. Józefa, Franciszka Falzon, w miasteczku Msida.

We środę celebrowano, z folklorystyczną oprawą ludową, procesję z koronowaną figurą św. Józefa narodowego sanktuarium, z kolegiaty św. Pawła do kościoła Matki Bożej w Rabat, gdzie Mszy św. przewodniczył i homilię wygłosił biskup Sylwester Carmel Magro OFM.

W czwartek, w miasteczku Kalkara w kościele pod wezwaniem św. Józefa, była celebrowana Msza św. z udziałem uczestników sympozjum i rzeszy wiernych przez prof. biskupa Juliana Wojtkowskiego z Olsztyna. W homilii ks. Biskup ukazywał świętość Oblubieńca NMP, która winna być realizowana przez jego czcicieli.

W piątek po sesji dopołudniowej sympozjum jego uczestnicy prosem udali się na wyspę Gozo, gdzie wieczorem, z licznym udziałem wiernych, uroczystą Mszę św. odprawił miejscowy biskup Mikołaj Cauchi na placu przed kościołem parafialnym i archidiecezjalnym św. Józefa pobudowanym w 1887 r. W kościele znajduje się słynący łaskami obraz św. Józefa, malarza Józefa Cali (1846–1930). Obraz został ukoronowany przez kardynała Giovanni Colombo, arcybiskupa Mediolanu w 1971 r. Po liturgii archidiecezjalny i proboszcz parafii kan. Carmelo Refalo wydał klasyczne przyjęcie dla uczestników sympozjum w Barze i Restauracji pod wezwaniem św. Józefa.

W sobotę Nuncjusz Apostolski Malty i Libii, arcybiskup Józef Sebastian Laboa przewodniczył uroczystej Mszy św. z chórami gregoriańskim w kościele Matki Bożej w Rabat. Po Mszy św. uroczyste witano hymnem papieskim kardynała Gilberto Agustoni, Prefekta Trybunału Sygnatury Apostolskiej, który odsłonił dwie tablice: jedną na kościele, narodowym sanktuarium św. Józefa, z napisem: Idźcie do Józefa (Rdz 41, 55) w 28 językach (w polskim także), drugą w siedzibie arcybiskupstwa Świętego Józefa upamiętniającą VII Międzynarodowe Sympozjum Józefologiczne, Malta 1997.

W niedzielę przed południem Wikariusz Apostolski Benghasi w Libii bp Sylwester Carmel Magro OFM, członek maltańskiego Arcybiskupstwa Świętego Józefa, odsłonił na centralnym placu w Rabacie i dokonał błogosławieństwa figury wykonanej z brązu, autorstwa prof. Anton Agius, przedstawiającej św. Józefa z Dzieciątkiem. Organizatorzy pragnęli, aby monument ten stał się trwałą pamiątką VII Międzynarodowego Sympozjum Józefologicznego, które miało miejsce na Malcie w narodowym sanktuarium św. Józefa.

Wieczorem zaś odbyła się uroczysta procesja z koronowaną figurą św. Józefa z narodowego sanktuarium w Rabat do archikatedry maltańskiej w Mdina, gdzie kard. Gilberto Agustoni przewodniczył Mszy św. koncelebrowanej, wygłosił homilię i dokonał zamknięcia sympozjum.

Wymiar duszpasterski z pięknie przygotowaną liturgią, śpiewami ludu, chórów parafialnych, filharmonii, orkiestr, z licznym udziałem wiernych z uwzględnieniem pobożności ludowej uwiarygodniał naukowe dociekania nad żywotnością kultu św. Józefa, Oblubieńca NMP i Patrona Powszechnego Kościoła. Wymiar ten zwracał uwagę na to, jak teologia winna prowadzić do modlitwy, kultu, liturgii, życia chrześcijańskiego. Sympozjum miało swoje miejsce także w internecie, gdzie zamieszczano bardziej znaczące jego wydarzenia i omówienie prelekcji.

Wypada podkreślić, że na Malcie uroczystość św. Józefa obchodzona jest 19 marca od 1508 r., kiedy to władze świeckie i kościelne określiły ten dzień a jako święto obowiązkowe na całej Malcie, co ustawicznie było i jest przestrzegane.